

96	חשיבותם הבטחונית של הישובים היהודים ביהו"ש	התוכן
	משקלם הבטחוני של הישובים 96	
	הישובים ביהודה ושומרון 97	
104	פתרונות והסדרי בטחון לתקופת המעבר	הקדמה 9
	הצעות פתרון פלשתינאיות 107	מבוא 13
	ערבות המעצמות והגבלות צבאיות על ירדן 111	
	ערבויות מעצמות העל 111; הגבלות צבאיות על ירדן 116	
	פירוח מלא של הגדה המערבית 119	טופוגרפיה – משמעויות בטחוניות 21
	ההיבט הבטחוני 119; ההיבט הפוליטי 122	בקעת הירדן 23
	נוכחות צבאית ישראלית בגדה המערבית 125	המורדות המערביים והמזרחיים של במת ההר 26
	מתקני התרעה ותצפית 125; ההיבט הבטחוני 127; ההיבט הפוליטי 128; תוכנית אלון 129; ההיבט הבטחוני 131; ההיבט הפוליטי 132; תוכנית שרון 133; ההיבט הבטחוני 134; ההיבט הפוליטי 134; היערכות צה"ל במורדות המזרחיים של במת ההר או בבקעת הירדן 135; ההיבט הבטחוני 136; ההיבט הפוליטי 137	במת ההר 29
		המבנה הטופוגרפי ושיקולי התוקף ממזרח 31
		צירי האורך 31; שטח חיוני לפיתוח מתקפה 32; המבנה הטופוגרפי ושיקולי המגן ממערב 33
139	היבט מסכם ואחרית דבר	יחסי הכוחות ומשמעויותיהם 39
	סיכונים גיאואסטרטגיים 139	משמעויות האיום הבטחוני של צבא ירדן עד 1967 39
	השפעת המצב הפוליטי על ניצול היתרונות הגיאואסטרטגיים 141	מה השתנה ביחסי הכוחות מאז 1967 44
	פקרונות אפשריים לתקופת המעבר 143	הצבא הירדני 44; כח משלוח עירקי 47
	פתרון מוצע 146	
	שתי אפשרויות 146; הפתרון המוצע 147	סיכונים בטחוניים – סבירות ואפשרויות פעולה 55
	מה אחרי תקופת המעבר 150	ירי ארטילרי 55
		הסבירות 55; אפשרויות הביצוע 55
154	הערות	פעולות טרור 61
		הסבירות 61; אפשרויות פעולה 65; מדינת ישראל נגד טרור 66
161	נספחים	העדר התרעה על מתקפה קרבה 68
	נספח א' – טבלת מרחקי דרכים 163	מלחמה 75
	נספח ב' – מרחקים אוויריים משדות תעופה ערביים 164	הסבירות 75; האופציה לפתיחה במלחמה 78; שיטת המתקפה הערבית 81; מתקפה במצב של נוכחות כח ערבי בגדמ"ע 81; מתקפה במצב של גדה מפורזת 82
	נספח ג' – מסגרת לשלום במזרח התיכון שהוסכם עליה במחנה דוד 164	הסיכונים בתחום האווירי 86
		הגורמים לסיכונים 87; דרכים למניעת סיכונים 92

הקדמה

מרדכי גיחון, היבטים גיאוגרפיים והיסטוריים

ההר 177

ההר מול המישור 180

המישור 182

ישראל מול פלשת 184

מישור החוף הדרומי: שטח חיוני למצרים 187

העומק 189

הזיקה בין החוף לעבר הירדן המזרחי 191

המשמעות העכשווית 193

ריבוי הלאומים כגורם משלים 194

ביבליוגרפיה 197

צילומים קרקעיים
תרשימים

לא רחוק הזמן שבו יחל המו"מ המדיני בשאלת עתיד יהודה ושומרון. הערכה זו ישימה בין אם יוסכם תחילה על האוטונומיה לחמש שנים ובין אם לאו. רבים בתוכנו נוהגים למקד את עמדתם באשר לעתיד השטחים בקובעם כי, ליהודה ושומרון תפקיד מרכזי בשמירה על הבטחון הלאומי של ישראל. מסיבה זו החלטתי לעסוק בחיבור מחקר בנושא זה, מה עוד שעד היום, למרות מרכזיותה של הסוגיה, טרם פורסמה כל עבודת מחקר בסיסית בסוגיה.

במהלך עבודתי התחוויר לי שיש לכלול בספר פרק שענינו בהיבט ההסטורי ולקחיו לגבי החשיבות הבטחונית של יהודה ושומרון. לא ראיתי עצמי בקי ומוסמך לטפל בנושא זה, ומכאן תודתי לפרופסור מרדכי גיחון מאוניברסיטת תל-אביב שנענה לפניתי והוסיף פרק המאיר גם ההיבט הזה.

אמנע מלהדות לכל אלו שסייעו לי בהוצאתו לאור של הספר ולא אזכיר שמותיהם. אולם, ברצוני להדות במיוחד לצוות החוקרים של המרכז למחקרים אסטרטגיים שהערותיו עזרו לי מאוד, לקציני מילואים בכירים בצה"ל בהם נועצתי והסתייעתי רבות, ולהוצאת הספרים של הקיבוץ המאוחד.

ולבסוף – הספר עומד להימסר לדפוס עת שהעימות בלבנון עדיין בעינו, והשאלה היא אם התפתחות זו מעניקה משמעות חדשה לנושא הספר? אש"ף וארגוני המחבלים קיבלו מכה קשה במהלך הלחימה בדרום לבנון בחדש יוני. הפגיעה הקשה בעוצמתם הצבאית אפשר ותוביל את אש"ף, או תאלץ אותו לפנות לדרך המדינית, מאחר שיחסר לו בסיס טריטוריאלי עצמאי כפי שהיה לו בדרום לבנון עד לפרוץ המלחמה. אם אכן תחול התפתחות זו, אולי אפשר יהיה לפתוח במו"מ מדיני בשאלת יהודה ושומרון והבעיה הפלשתינאית. ברם, גם אם אש"ף לא יעשה תפנית כזו, הרי אפשר שלאחר היחלשותו יוכלו גורמים אחרים (כגון: ירדן או מנהיגים ביהודה ושומרון) לקבל או ליטול לעצמם, בתמיכת מצרים, סעודיה וארה"ב, מנדט לצורך טיפול מדיני בשאלה הפלשתינאית. במקרה זה, דומה כי חשיבותה של עבודת המחקר לא תפחת אלא אף תגדל.

אריה שלו

אוניברסיטת תל-אביב, יולי 1982